

Rädda Barnens remissvar på Ds 2025:8 Administrativa sanktioner i socialförsäkringen

Inledning

Rädda Barnen har beretts möjlighet att svara på remiss angående Ds 2025:8 Administrativa sanktioner i socialförsäkringen. Rädda Barnen svarar på remissen utifrån ett barnrättsperspektiv med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) som grund. Till stöd i tolkningen av barnkonventionen använder sig Rädda Barnen främst av uttalanden från FN:s kommitté för barnets rättigheter (FN:s barnrättskommitté).

Rädda Barnen har inga synpunkter på förslagen i sig, men har en kommentar angående hur bedömningar av barnets bästa bör säkerställas i förfarandena.

Regleringar om barnets bästa gör införs i socialförsäkringsbalken

Rädda Barnen uppskattar att utredningen tydliggör att bedömningar om barnets bästa ska genomföras vid såväl beslut om administrativa sanktionsavgifter som vid avstängning av förmåner i socialförsäkringsbalken och att barnets bästa kan vara en anledning till att sanktionerna inte ska genomföras. Utredningen gör en tydlig koppling till barnkonventionens artikel 3, och skriver att bedömningen ska göras när barn drabbas såväl direkt som indirekt av en sanktion. Rädda Barnen delar givetvis denna bedömning. Däremot beklagar Rädda Barnen att dessa skrivningar inte finns med i författningskommentaren till relevanta lagförslag.

Rädda Barnen anser dock att det inte är tillräckligt att göra kopplingen till barnkonventionen, även om denna numera gäller som lag. Rädda Barnen är av den starka åsikten att det behövs en tydlig reglering i socialförsäkringsbalken om att bedömningar av barnets bästa ska genomföras i ärenden där barn berörs direkt eller indirekt.

Ett flertal utredningar, inte minst Barnrättighetsutredningen¹ och Barnkonventionsutredningen², har visat på stora brister i tillämpningen av principen om barnets bästa hos yrkesverksamma, även i de fall där principerna är inskrivna i speciallagstiftning. Regeringen underströk därför i propositionen till inkorporeringen vikten av fortsatt transformering av barnkonventionens regleringar in i svensk rätt även efter inkorporeringen. Regeringen uttalade att detta var det mest effektiva sättet för att säkerställa barnkonventionens genomförande i praktiken. Regeringen lyfte särskilt fram vikten av transformering av principen av barnets bästa. Regeringen betonade att detta också innebär att lagstiftaren har möjlighet att visa på hur rättigheterna ska tolkas i en svensk kontext, då det inte finns tydliga förarbeten till barnkonventionen på samma sätt som det finns till svensk lagstiftning.³

¹ SOU 2016:19 Barnkonventionen blir svensk lag

² SOU 2020:63 Barnkonventionen och svensk rätt

³ Prop. 2017/18:186 Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter. Sid 93-94

Med utgångspunkt i detta anser Rädda Barnen att socialförsäkringsbalken bör förtydligas med regleringar om beaktande av barnets bästa. En portalparagraf i ett inledande kapitel kan vara ett sätt, men Rädda Barnen anser att principen om barnets bästa också tydligt måste komma till uttryck i de regleringar som rör sanktioner och avstängning från förmåner enligt socialförsäkringsbalken.

Stockholm 16 juni

Sara Damber
Chef för Sverigeprogrammet